

VOOR WIE ZEEVOGELS EN BRUINVISSEN 'LIVE' WIL ZIEN: DE NS PELAGICS

Zoogdieren en vogels ... ze hebben bijzonder veel fans in ons landje. Menig natuurliefhebber gaat er in zijn vrije tijd fanatiek naar op zoek. Maar sommige soorten zijn wat hun leefomgeving betreft sterk gebonden aan de zee en blijven zo traditioneel ver buiten het gezichtsveld van vele kijk-lustigen. North Sea Pelagics vzw probeert deze leemte in te vullen door de organisatie van eendagtrips in het Belgische deel van de Noordzee. Hierbij wordt op zoek gegaan naar dolfinen en andere zeezoogdieren en wordt aan het brede publiek een uitgelezen kans geboden om dicht bij huis kennis te maken met deze dieren. De trips georganiseerd door North Sea Pelagics bieden het publiek ook de kans om zeevogels van kortbij in hun natuurlijk milieu te observeren. Heel wat van deze dieren blijven enige tijd rond het schip dolen in de hoop er wat voedsel te vinden. Jan-van-Genten die naast het schip duiken, vormen dan vaak een schitterend tafereel, en een buitenkans voor fotografen.

Uitvaren en aanmeren gebeurt aan de Hendrik Baelskaai in de haven van Oostende. Het vaartuig 'Albatros' haalt een behoorlijke snelheid waardoor goede gebieden op zee vlugger bereikt worden. De exacte route hangt af van de weersomstandigheden, vroegere waarnemingen van zeezoogdieren en -vogels en wordt tijdens de trip zelf bijgestuurd. De afstand van circa 150 km wordt in 8-10 uur afgelegd.

North Sea Pelagics biedt een kans om dolfin(achtig)en waar te nemen, maar kan waarnemingen van zeezoogdieren niet garanderen. Weersomstandigheden spelen een belangrijke rol en kunnen roet in het eten gooien. Dolfinen en bruinvissen laten zich opmerken door hun rugvin wanneer zij boven water komen, maar golven bemoeilijken het waarnemen/ontdekken van deze rugvinnen. De ideale weersomstandigheden zijn dan ook zonnig en vrijwel windstil weer, iets wat niet op bestelling verkrijgbaar is! De leden van North Sea Pelagics organiseren niet enkel de trip, ze speuren ook voortdurend de horizon af om dolfinachtigen en vogels te vinden en met de nodige uitleg aan het publiek te tonen.

Meer informatie (onder meer over geplande trips, prijzen en hoe in te schrijven) kan worden geraadpleegd op www.northseapelagics.be, met vragen kan je terecht op northseapelagics@gmail.com.

(KM)

ARCHEOLOGIE EN HISTORISCH LANDSCHAPSONDERZOEK LEIDEN TOT ONTDEKKING OUDSTE DUINENABDIJ LAGE LANDEN

De abdij Ten Duinen is ontstaan vanuit een kleine congregatie van Benedictijnenmonniken. De abdij werd gesticht in 1128 met steun van de graven van Vlaanderen. Precies tien jaar later, in 1138, sluit de gemeenschap aan bij de Orde van Cîteaux (Cisterciënzerorde). Op één na is Ten Duinen de oudste ordestichting in de Lage Landen. De bouwresten in baksteen behoren echter toe aan de vroeggotische abdij, waarvan de bouw in het begin van de 13de eeuw werd aangevat. Waar kunnen de oudste bouwfasen zich dan bevinden en hoe kunnen we ons die voorstellen? Onderzoekers hebben zich sinds de jaren 1920 gebogen over de problematiek, maar het mysterie bleef onopgelost.

De sleutel tot de oplossing werd recent aangereikt. In functie van de aanleg van Ecogolf 'Hof ter Hille' te Oostduinkerke (gemeente Koksijde) is in 2008 gestart met (geo-)archeologisch en historisch geografisch onderzoek. Die resultaten hebben geleid tot een geheel nieuw inzicht in het ontstaan en de ontwikkeling van het (middeleeuwse) landschap in het duingebied en de aangrenzende polders.

Van groot belang is de ontdekking van een oude getijdengeul die de huidige monding van de IJzer ter hoogte van Nieuwpoort verbond met de voormalige vissersdorpen Oostduinkerke en Koksijde. In de abdijskronieken wordt overigens verwezen naar "het oostelijke strand" dicht bij de abdij, waarmee de westelijke oever van de hier genoemde getijdengeul wordt bedoeld. In de loop van de late middeleeuwen verzandde deze getijdenrivier als gevolg van duinverstuiving, een proces dat overigens in de 16de-17de eeuw een hoogtepunt kende en deels heeft bijgedragen aan de ondergang van de abdij Ten Duinen (1578-1627).

De getijdenrivier mag als één van de belangrijkste landschapselementen beschouwd worden in de criteria voor de inplanting. Gezien de ligging van het oude abdijsgravel al gekend was uit het onderzoek van de jaren 1980, kon het bijgevolg niet zo moeilijk meer zijn om de precieze plaats aan te wijzen waar ooit de oude 12de-eeuwse abdijsgebouwen hebben gestaan: het abdijsplan van een Cisterciënzerabdij is immers bijzonder stereotiep. Hierdoor was het logisch om de oudere fasen onder de bestaande abdijsruïnes te zoeken. Een vernieuwd onderzoek in het opgravingsarchief, de museumcollectie en op de abdijsite bevestigde dit vermoeden.

De 'getijdenrivier' was niet alleen voor de abdij van belang. Al minstens vanaf de tiende eeuw waren er in de directe omgeving diverse nederzettingen gelegen van vissersboeren. Enkele woonplaatsen worden momenteel in het plangebied te Oostduinkerke opgegraven.

(Alexander Lehouck)

Op deze topografische kaart Louis Capitaine uit 1836 zijn zowel abdijsruïnes (1) als de oude en intussen verdwenen getijdengeul tussen de IJzer en de vissersdorpen Oostduinkerke en Koksijde (2) te herkennen (NGI)

'DE KUST 2009' NODIGT UIT TOT LEZEN

Op 11 maart 2010 werd in Nieuwpoort de publicatie 'De Kust 2009: het nieuws van de kust in grote lijnen' boven de doopvont gehouden. Deze publicatie bundelt opnieuw heel wat interessante informatie, nieuwtjes, anekdotes en unieke foto's. Kortom, alles wat je zou weten over het voorbije jaar, gegoten in een aantrekkelijk jasje. Voor het samenstellen ervan werd een beroep gedaan op een journalist, die vanuit zijn eigen perspectief de onderwerpen identificeerde en de kernboodschappen samenbalde in deze publicatie. Welke thema's trokken de aandacht? De broodnodige bescherming van de kust, het overstreden 'Vlaamse Baaien' project, zwevende ziekenhuizen in Knokke-Heist, het toeristische potentieel van de kust, betaalbare woningen,... zijn er maar enkele van.

'De Kust 2009' werd voorgesteld tijdens de tweede succesvolle editie van 'het Kustforum'. Opnieuw geeft dit forum voldoende zuurstof om bekommernissen, toekomstwensen en problemen aan de kust te ventileren. Elke betrokkene aan de kust, die vaak samen met verschillende diensten, overheden en belangenorganisaties de contouren voor 2009 heeft bepaald, kon hier het woord nemen en zo mee vorm geven aan een kustdebat. Tegelijkertijd was het een gelegenheid voor netwerking over de sectoren heen. Dit jaar ging de aandacht naar de thema's 'kustveiligheid', 'de kust als hippe en trendy bestemming' en 'ruimtelijke kwaliteit aan de kust'. Het Coördinatiepunt wil zowel van het Kustforum als van de publicatie een jaarlijks terugkerende traditie maken.

De publicatie kan je opvragen op: T: 059/34 21 47, info@kustbeheer.be.

(HM)

"FLANDERS MARINE", VLAANDEREN MARITIEME KENNISREGIO

Vlaanderen stond altijd bekend als sterke maritieme mogendheid. Al vele eeuwen beschikken wij over havens van wereldformaat. Ook onze grote waterbouwers hebben de voorbije decennia een internationale reputatie opgebouwd. Samen met andere bedrijven beschikken we over een mariene/maritieme cluster, die wat versterking en verdere uitbouw wel kan verdragen. De uitdagingen in de nabije toekomst zijn dan ook erg groot: de zeespiegel stijgt, terwijl de landoppervlakte afneemt en de wereldbevolking groeit.

Wij zullen de zee ook voor veel meer nodig hebben dan enkel voor scheepvaart en visserij. De eerste reeds gezette stappen naar energiewinning op de Noordzee, illustreren dit.

Vlaanderen kan sneller en efficiënter inspelen op nieuwe evoluties en sterker participeren aan de internationale maritieme economie. Hieruit voortvloeiend is vanuit Oostende het idee gegroeid om met een aantal partners de mariene en maritieme industrie sterker te maken. Dit kan ondermeer door andere manieren van werken te verkennen, door opkomende technologieën te gebruiken of door nieuwe afzetmarkten te vinden. Om als bedrijf te groeien, is er nood aan nieuwe kennis, ideeën, onderzoek en middelen. Vanuit deze missie wil Flanders Marine de bedrijven in contact brengen met de wetenschappelijke wereld en de overheid. Omdat er nog te weinig samenwerking is tussen subsectoren en tussen kmo's onderling, wordt de stap naar onderzoek en innovatieve ideeën en naar de integratie van kennis over andere internationale bedrijven, nog te moeizaam gezet. Net daar wil Flanders Marine op inzetten: innovatie dicht bij de bedrijven uit de mariene-maritieme sectoren brengen en hen begeleiden bij de toepassing ervan.

(Ann Van Assche)

HET KUSTVEILIGHEIDSPAN EN DE BESCHERMING TEGEN OVERSTROMINGEN

Rond de Noordzee wonen meer dan zestien miljoen mensen in gebieden die kunnen overstroomd worden bij elke zware stormvloed. Aan de Vlaamse Kust vormen de laaggelegen polders tot twintig kilometer landinwaarts kwetsbare zones. In deze zones bevinden zich bewoning, natuur en recreatiegebieden. Om hun veiligheid tegen overstromingen te verzekeren heeft het ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken een studie over de kustveiligheid uitgevoerd. De weerslag daarvan is terug te vinden in het Geïntegreerd Kustveiligheidsplan.

De afdeling Kust van MDK heeft in het kader van deze studie voor alle zwakke schakels van de kust beschermingsmaatregelen uitgewerkt die allemaal een voldoende mate van veiligheid tegen overstromingen bieden, maar verschillen in de manier waarop ze die veiligheid realiseren. Voor al deze maatregelen worden de milieueffecten in kaart gebracht. In april 2010 werd een plan ingediend waarin de effecten van de beschermingsmaatregelen op het milieu beschreven worden, het zogenaamde milieueffectenrapport. Dit plan werd begin juni 2010 met de kustgemeenten en verschillende beleidsdomeinen besproken. Een finale versie wordt in de zomer verwacht.

Het meest wenselijke alternatief voor alle zwakke zones wordt naar voren geschoven in het uiteindelijke masterplan dat in de loop van dit jaar op tafel zal liggen.

(CD)

